YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

8 päivänä heinäkuuta 1999 *

Asiassa C-200/92 P,

Imperial Chemical Industries plc (ICI), kotipaikka Millbank, Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajanaan D. Vaughan, QC, ja barrister D. Anderson, solicitor V. O. Whiten ja solicitor R. J. Colesin valtuuttamina, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto L. Dupong, 14 a rue des Bains,

valittajana,

jota tukee

DSM NV, kotipaikka Heerlen (Alankomaat), edustajanaan asianajaja I. G. F. Cath, Haag, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto L. Dupong, 14 a rue des Bains,

väliintulijana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäisen jaoston) asiassa T-13/89, ICI vastaan komissio, 10.3.1992 antaman tuomion (Kok. 1992, s. II-1021) kumoamista,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies J. Currall, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit G. Hirsch, G. F. Mancini (esittelevä tuomari), J. L. Murray ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: G. Cosmas,

kirjaajat: apulaiskirjaaja H. von Holstein ja johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 12.3.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.7.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Imperial Chemical Industries plc (jäljempänä ICI) on yhteisöjen tuomioistuimeen 15.5.1992 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-13/89, ICI vastaan komissio, 10.3.1992 antamaan tuomioon (Kok. 1992, s. II-1021; jäljempänä valituksenalainen tuomio).

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

2 Valituksen taustalla olevat tosiseikat, sellaisina kuin ne ilmenevät valituksenalaisesta tuomiosta, ovat seuraavat.

3 Useat Euroopan petrokemianteollisuudessa toimivat yritykset nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskanteen ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 23 päivänä huhtikuuta 1986 tehdystä komission päätöksestä 86/398/ETY (asia IV/31.149 — Polypropeeni; EYVL L 230, s. 1; jäljempänä polypropeenipäätös).

4 Komission tekemien toteamusten mukaan, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tältä osin vahvistanut, ennen vuotta 1977 polypropeenimarkkinoille toimitti tavaraa kymmenen tuottajaa, joista neljällä (Montedison SpA [jäljempänä Monte], Hoechst AG, ICI ja Shell International Chemical Company Ltd; jäljempänä neljä suurta toimittajaa) oli hallussaan yhteensä 64 prosenttia markkinoista. Kun Monten hallussa olleiden patenttien voimassaoloaika oli

päättynyt, markkinoille tuli vuonna 1977 uusia tuottajia, mikä johti siihen, että tosiasiallinen tuotantokapasiteetti kasvoi huomattavasti ilman, että kysyntä olisi kuitenkaan vastaavasti kasvanut. Tämän seurauksena tuotantokapasiteetin käyttöaste nousi vuoden 1977 60 prosentista vuoden 1983 90 prosenttiin. Kukin kyseisenä ajankohtana yhteisössä toimineista tuottajista myi tuotetta kaikissa tai lähes kaikissa jäsenvaltioissa.

5 ICI kuuluu vuonna 1977 markkinoille tavaraa toimittaneisiin tuottajiin ja on yksi neljästä suuresta toimittajasta. Sen osuus Länsi-Euroopan markkinoista oli noin 10,6 ja 11,4 prosentin välillä.

6 Komissio esitti useissa alan yrityksissä samanaikaisesti tehtyjen tutkimusten perusteella useille polypropeenin tuottajille 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204) 11 artiklan nojalla tietojensaantipyyntöjä. Valituksenalaisen tuomion 6 kohdasta ilmenee, että saatujen tietojen perusteella komissio päätteli, että kyseiset tuottajat olivat vuosien 1977 ja 1983 välisenä aikana rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa (josta on tullut EY 81 artikla) siten, että ne olivat hinta-aloitteilla säännöllisesti vahvistaneet hintatavoitteet ja kehittäneet vuosittaisen myynnin valvontajärjestelmän jakaakseen käytettävissä olevat markkinat sovittujen tonnien tai prosenttimäärien perusteella. Tämä johti siihen, että komissio aloitti asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn menettelyn ja lähetti useille yrityksille, muun muassa ICI:lle, kirjalliset väitetiedoksiannot.

7 Menettelyn päätteeksi komissio teki polypropeenipäätöksen, jossa se totesi, että ICI oli rikkonut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa osallistumalla muiden yritysten kanssa ICI:n osalta vuoden 1977 puolivälistä ainakin marras-

kuuhun 1983 saakka vuoden 1977 puolivälissä aloitettuun sopimukseen ja yhdenmukaistettuun menettelytapaan, jolla polypropeeniä yhteismarkkinoille toimittavat tuottajat

— ottivat toisiinsa yhteyttä ja tapasivat toisiaan säännöllisesti (vuoden 1981 alusta lähtien kahdesti kuukaudessa) salaisissa kokouksissa keskustellakseen kauppapolitiikastaan ja tehdäkseen siitä päätöksiä;

— asettivat aika ajoin tuotteelle "tavoite"- (tai vähimmäis)myyntihintoja yhteisön jokaisen jäsenvaltion osalta;

— sopivat erilaisista toimenpiteistä, joilla oli tarkoitus yksinkertaistaa tällaisten tavoitehintojen käyttöönottoa, kuten (lähinnä) väliaikaisista tuotannonrajoituksista, tavarantoimituksia koskevien yksityiskohtaisten tietojen vaihdosta, paikallisten kokousten järjestämisestä ja vuoden 1982 loppupuolelta alkaen seurantajärjestelmästä, jolla oli tarkoitus korottaa hintoja tiettyjen asiakkaiden osalta;

— korottivat samanaikaisesti hintoja edellä mainittujen tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi;

— jakoivat markkinat keskenään antamalla kullekin tuottajalle vuosittaisen myyntitavoitteen tai "kiintiön" (vuosina 1979, 1980 ja ainakin osan vuotta 1983) tai koko vuotta koskevan lopullisen sopimuksen puuttuessa vaatimalla tuottajia rajoittamaan kuukausittaisia myyntejään jonkin aikaisemman ajanjakson myynnin mukaisiksi (vuosina 1981 ja 1982) (polypropeenipäätöksen 1 artikla).

8 Tämän jälkeen komissio määräsi kyseiset eri yritykset lopettamaan välittömästi nämä lainvastaisuudet ja pidättymään tulevaisuudessa kaikista sopimuksista tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista, joilla voisi olla samanlainen tai samankaltainen tarkoitus tai vaikutus. Komissio määräsi ne lopettamaan myös kaikki yleensä liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja koskevat tietojenvaihtojärjestelyt ja huolehtimaan siitä, että kaikkia yleisiä tietoja koskevia tietojenvaihtojärjestelyjä (kuten Fides) hallinnoidaan niin, että sellaisia tietoja, joiden perusteella voidaan yksilöidä useiden määrättyjen tuottajien käyttäytyminen, ei vaihdeta (polypropeenipäätöksen 2 artikla).

9 ICI:lle määrättiin 10 000 000 ecun eli 6 447 970 Englannin punnan (GBP) suuruinen sakko (polypropeenipäätöksen 3 artikla).

10 ICI nosti 6.8.1986 tästä päätöksestä kumoamiskanteen yhteisöjen tuomioistuimessa, joka siirsi 15.11.1989 antamallaan määräyksellä asian Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1) nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

11 ICI vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että polypropeenipäätös kumotaan sitä koskevilta osin ja että sille määrätty sakko peruutetaan tai sen määrää alennetaan. ICI vaati lisäksi, mikäli sen katsottaisiin olevan velvollinen maksamaan sakko ilman, että se voisi saada sen maksamiseen lykkäystä, että komissio velvoitettaisiin palauttamaan sille maksetun sakon määrä tai asianmukainen osuus siitä korkoineen siten, että koron suuruus on polypropeenipäätöksen 4 artiklassa määrätyn pankin, jossa ICI:n oli maksettava sakko, vahvistamaa korkokantaa yhden prosentin korkeampi. ICI vaati vielä, että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Komissio vaati kanteen hylkäämistä ja kantajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 4.3.1992 jättämällään kirjeellä ICI pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta aloittamaan uudelleen suullisen käsittelyn sekä määräämään asian selvittämistoimista seurauksena komission yhdistettyjen asioiden T-79/89, T-84/89—T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89, BASF ym. vastaan komissio (tuomio 27.2.1992, Kok. 1992, s. II-315; jäljempänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antama tuomio) käsittelyssä sekä komission 28.2.1992 pitämässä lehdistötilaisuudessa esittämistä lausunnoista sen jälkeen, kun tuomio edellä mainituissa asioissa oli annettu.

Valituksenalainen tuomio

14 Käsitellessään tuomion 399 kohdassa mainittua suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevaa vaatimusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi 400 kohdassa, kuultuaan uudelleen julkisasiamiestä, ettei ollut syytä määrätä työjärjestyksen 62 artiklan mukaisesti suullista käsittelyä aloitettavaksi uudelleen eikä määrätä ICI:n pyytämistä selvittämistoimista.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tuomion 401 kohdassa seuraavaa:

"On todettava, että edellä mainituissa asioissa (asiat T-79/89, T-84/89—T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89, BASF ym. v. komissio, tuomio 27.2.1992, Kok. 1992, s. II-315) annettu tuomio ei sellaisenaan ole peruste suullisen käsittelyn aloittamiselle uudestaan tässä tapauksessa. Itse asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että toimenpiteen, josta on ilmoitettu ja joka on julkaistu, on katsottava olevan pätevä. Siksi sen, joka haluaa vedota siihen, että päätöstä rasittaa muodollinen pätemättömyysperuste tai että se on mitätön, on esitettävä tuomioistuimelle perusteet sille, että asianmukaisesti tiedoksiannetun ja julkaistun päätöksen pätevyys otetaan uudelleen tarkasteltavaksi. Tässä tapauksessa kantajat eivät ole esittäneet mitään näyttöä sen osoittamiseksi, että komission jäsenet kollegisessa päätöksentekomenettelyssä eivät olisi hyväksyneet tai tehneet päätöstä, joka on annettu tiedoksi ja julkaistu. Erityisesti ja toisin kuin PVC-tapauksissa (edellä

mainitun yhdistetyissä asioissa T-79/89, T-84/89—T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89, 27.2.1992 annetun tuomion 32 kohta ja sitä seuraavat kohdat), kantajat eivät tässä tapauksessa ole esittäneet mitään näyttöä siitä, että periaatetta, jonka mukaan tehtyä päätöstä ei saa muuttaa, olisi rikottu muuttamalla päätöstekstiä sen komission jäsenten kollegion kokouksen jälkeen, jossa päätös tehtiin."

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi polypropeenipäätöksen 3 artiklassa kantajalle asetetun sakon määrää ja vahvisti sen määräksi 9 000 000 ecua eli 5 803 173 GBP. Kanne hylättiin muilta osin ja ICI velvoitettiin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

17 ICI vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion;

— ratkaisee asian lopullisesti valituksen perusteella siten, että se kumoaa polypropeenipäätöksen ja velvoittaa komission korvaamaan sekä yhteisöjen tuomioistuimessa että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydystä menettelystä aiheutuneet ICI:n oikeudenkäyntikulut;

— toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen siltä osin kuin on ratkaistava, onko polypropeenipäätös kumottava, ja velvoittaa komission korvaamaan tältä osin aiheutuneet ICI:n oikeudenkäyntikulut.

18 DSM NV (jäljempänä DSM) hyväksyttiin yhteisöjen tuomioistuimen 30.9.1992 antamalla määräyksellä osallistumaan oikeudenkäyntiin tukemaan ICI:n vaatimuksia. DSM vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin:

— kumoaa valituksenalaisen tuomion;

— toteaa polypropeenipäätöksen mitättömäksi tai kumoaa sen;

— toteaa polypropeenipäätöksen mitättömäksi tai kumoaa sen kaikkiin niihin nähden, joille se on osoitettu, tai ainakin DSM:ään nähden, riippumatta siitä, ovatko polypropeenipäätöksen adressaatit valittaneet valituksenalaisesta tuomiosta tai onko niiden valitus hylätty;

— toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä ratkaisisi, onko polypropeenipäätös mitätön tai onko se kumottava;

— joka tapauksessa velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut sekä yhteisöjen tuomioistuimessa että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyn menettelyn osalta, mukaan lukien DSM:n väliintulosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

19 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin:

— jättää valituksen tutkimatta siltä osin kuin se koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen johtopäätöstä, jonka mukaan ICI ei ollut esittänyt

selvitystä polypropeenipäätökseen sen tekemisen jälkeen tehdyistä muutoksista, ja hylkää valituksen muilta osin perusteettomana;

— toissijaisesti hylkää valituksen kokonaisuudessaan perusteettomana;

— joka tapauksessa velvoittaa ICI:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut;

— jättää väliintulovaatimuksen kokonaisuudessaan tutkimatta;

— tai toissijaisesti jättää tutkimatta väliintulohakemuksessa esitetyt vaatimukset siitä, että yhteisöjen tuomioistuin toteaisi polypropeenipäätöksen mitättömäksi tai kumoaisi sen kaikkiin niihin nähden, joille päätös on osoitettu, tai ainakin DSM:ään nähden, riippumatta siitä, ovatko kyseisen päätöksen adressaatit valittaneet niitä koskevasta tuomiosta tai onko niiden valitus hylätty, ja hylkää muilta osin väliintulovaatimuksen perusteettomana;

— joka tapauksessa velvoittaa DSM:n korvaamaan väliintulosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

20 ICI vetoaa valituksensa tueksi menettelyvirheitä ja yhteisön oikeuden rikkomista koskeviin valitusperusteisiin, jotka liittyvät siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kieltäytyi aloittamasta uudelleen suullista käsittelyä ja määräämästä asian selvittämistoimista, jotta voitaisiin tarkistaa sellaiset polypropeenipäätöksen hyväksymismenettelyssä tapahtuneet mahdolliset virheet, jotka voisivat johtaa päätöksen mitättömyyteen tai sen kumoamiseen.

21 Komission hakemuksesta ja ICI:n vastustuksesta huolimatta asian käsittelyä lykättiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 28.7.1992 tekemällä päätöksellä 15.9.1994 asti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamasta tuomiosta tehdyn valituksen johdosta asiassa C-137/92 P, komissio vastaan BASF ym., 15.6.1994 annetun tuomion (Kok. 1994, s. I-2555; jäljempänä yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antama tuomio) vaikutusten tutkimiseksi.

Väliintulovaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

22 Komissio katsoo, että DSM:n väliintulovaatimus on jätettävä tutkimatta. DSM on nimittäin selittänyt, että väliintulijana sillä on intressi valituksenalaisen tuomion kumoamiseen ICI:n osalta. Komission mukaan kumoaminen ei saa hyödyttää kaikkia yksittäisiä yrityksiä, joille päätös on osoitettu, vaan ainoastaan niitä, jotka ovat nostaneet kumoamiskanteen; tämä on juuri yksi ero toimen kumoamisen ja sen mitättömyyden välillä. Jos tätä eroa ei tunnusteta, samalla kielletään kumoamiskanteiden nostamista koskevien määräaikojen sitovuus. DSM ei siis voi vedota mahdolliseen kumoamiseen, koska se ei ole valittanut yhteisöjen tuomioistuimeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-8/89, DSM vastaan komissio, 17.12.1991 antamasta tuomiosta (Kok. 1991, s. II-1833), jonka kohteena se oli. DSM pyrkii siten väliintulollaan ainoastaan kiertämään preklusiivista määräaikaa.

23 Edellä mainittu 30.9.1992 annettu määräys, jolla DSM hyväksyttiin väliintulijaksi, on annettu ajankohtana, jona yhteisöjen tuomioistuin ei ollut vielä ratkaissut kysymystä kumoamisesta tai mitättömyydestä PVC-tapauksissa antamassaan tuomiossa. Komission mukaan virheet, joihin vedotaan tämän tuomion antamisen jälkeen, vaikka niitä koskevat väitteet oletettaisiin perusteluiksi, voivat koskea ainoastaan polypropeenipäätöksen kumoamista eivätkä sen mitättömyyden toteamista. DSM:llä ei näin ollen ole enää väliintulointressiä.

24 Lisäksi komissio vastustaa erityisesti sen DSM:n esittämän vaatimuksen tutkittavaksi ottamista, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa pitäisi

todeta polypropeenipäätös mitättömäksi tai kumota se kaikkiin niihin nähden, joille se on osoitettu, tai ainakin DSM:ään nähden, riippumatta siitä, ovatko ne valittaneet tuomiosta tai onko niiden valitus hylätty. Tämä vaatimus on komission mielestä jätettävä tutkimatta, koska DSM pyrkii saamaan käsiteltäväksi kysymyksen, joka koskee ainoastaan sitä itseään, vaikka sen on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä. EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan neljännen kohdan mukaan väliintulija voi esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia eikä esittää omia vaatimuksiaan. Tämä DSM:n vaatimusten kohta vahvistaa sen, että DSM pyrkii käyttämään väliintuloa kiertääkseen määräaikaa, jossa sen oli valitettava edellä mainitussa asiassa DSM vastaan komissio annetusta tuomiosta, jonka kohteena se oli.

25 Väliintulohakemuksesta kokonaisuudessaan esitetyn oikeudenkäyntiväitteen osalta on aluksi todettava, että 30.9.1992 annettu määräys, jolla yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi DSM:n väliintulijaksi tukemaan ICI:n vaatimuksia, ei estä sitä, että DSM:n väliintulovaatimuksen tutkittavaksi ottamista arvioidaan uudelleen (ks. vastaavasti asia 138/79, Roquette Frères v. neuvosto, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3333).

26 Tässä yhteydessä on huomattava, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan toisen kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa väliintulo-oikeus on kaikilla niillä, jotka osoittavat, että asian ratkaisu koskee heidän oikeuttaan. Artiklan neljännen kohdan mukaan väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia.

27 ICI:n valituksessaan esittämillä vaatimuksilla pyritään kuitenkin lähinnä valituksenalaisen tuomion kumoamiseen sillä perusteella, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole todennut polypropeenipäätöstä mitättömäksi. Yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion 49 kohdasta ilmenee, että yhteisön toimielinten säädöksiä koskevasta laillisuusolettamasta ovat poikkeuksena säädökset, joihin liittyvä lainvastaisuus on niin ilmeinen, ettei sitä voida mitenkään hyväksyä yhteisön oikeusjärjestyksessä. Sellaisilla säädöksillä ei voida katsoa olevan minkäänlaista, edes väliaikaista oikeusvaikutusta, ja niitä on siis pidettävä oikeudellisesti mitättöminä.

28 Toisin kuin komissio väittää, DSM:n väliintulointressi ei ole lakannut sen seurauksena, että yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomion, jolla se kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion ja katsoi, että viimeksi mainitun tuomioistuimen toteamat virheet eivät johtaneet PVC-tapauksissa riitautetun päätöksen mitättömyyteen. Yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antama tuomio ei nimittäin koskenut polypropeenipäätöksen mitättömyyttä, eikä DSM:n intressi tämän mitättömyyden toteamiseen ole siis lakannut sen seurauksena.

29 Pitää tosin paikkansa, että ICI on DSM:n väliintulokirjelmästä esittämissään huomautuksissa luopunut osasta valitusperusteitaan ottaakseen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamassa tuomiossa ratkaistun mitättömyyttä koskevan kysymyksen.

30 Kuitenkin siltä osin kuin ICI vaatii edelleen valituksenalaisen tuomion kumoamista ja väittää, että kyseinen polypropeenipäätös on tehty lainvastaisesti ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tehdä tarpeelliset tarkistukset näiden virheiden selvittämiseksi, DSM:llä on edelleen perusteltu syy tukea väliintulollaan näitä vaatimuksia sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt näiden samojen virheiden perusteella todeta tämä päätös mitättömäksi.

31 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. mm. asia C-150/94, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, tuomio 19.11.1998, Kok. 1998, s. I-7235, 36 kohta) EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan neljännen kohdan vastaista ei ole se, että väliintulija esittää tukemansa asianosaisen väitteistä poikkeavia perusteluja, kunhan niillä pyritään tukemaan tämän asianosaisen vaatimuksia.

32 Nyt esillä olevassa asiassa DSM:n esittämillä polypropeenipäätöksen mitättömyyttä koskevilla perusteluilla pyritään erityisesti osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylätessään ICI:n vaatimuksen suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta ja asian selvittämistoimien määräämisestä jättänyt tutkimatta, oliko kyseinen päätös mitätön, ja rikkonut siten yhteisön oikeutta. Näin ollen vaikka DSM esittää ICI:n väitteistä poikkeavia perusteluja, ne koskevat ICI:n valituksessaan esittämiä perusteita, ja niillä pyritään tukemaan ICI:n vaa-

timuksia valituksenalaisen tuomion kumoamiseksi, minkä vuoksi ne on tutkittava.

33 Komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä sitä DSM:n vaatimusta vastaan, jolla se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan polypropeenipäätöksen mitättömäksi tai kumoamaan sen kaikkiin niihin nähden, joille se osoitettu, tai ainakin DSM:ään nähden, on todettava, että tämä vaatimus koskee erityisesti DSM:ää eikä vastaa ICI:n vaatimuksia. Näin ollen vaatimus ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklan neljännessä kohdassa asetettuja edellytyksiä, minkä vuoksi se on jätettävä tutkimatta.

Valituksen tueksi esitetyt perusteet: menettelyvirheet ja yhteisön oikeuden rikkominen

34 ICI väittää valituksensa tueksi valituksenalaisen tuomion 399—401 kohtaan viitaten, että siltä osin kuin siinä katsottiin, ettei polypropeenipäätöstä ollut syytä kumota, ja toisaalta hylättiin vaatimus suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta ja tarpeellisten selvittämistoimien ja prosessinjohtotoimien määräämisestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi yhteisön oikeutta ja teki menettelyvirheitä, joilla loukattiin ICI:n etuja, EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla.

35 ICI toteaa, ettei se ole koskaan väittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamalla tuomiolla "sinänsä" voitavan perustella suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. ICI täsmentää, että tällainen käsittelyn uudelleen aloittaminen oli perusteltua komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyn PVC-tapausten istunnon aikana tekemän nimenomaisen tunnustuksen ja muiden lehdistössä esitettyjen komission lausuntojen jälkeen, joiden mukaan kaikki komission viimeaikaiset päätökset oli tehty samalla tavoin kuin PVC-tapauksissa komission työjärjestyksen 12 artiklan vastaisesti. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi BASF:n esittämän purkamishakemuksen (asia T-4/89 REV, BASF v. komissio, määräys 26.3.1992, Kok. 1992, s. II-1591), selittyy sillä, että BASF:lla oli tiedossaan merkitykselliset tosiseikat jo ennen kuin sille asetettu määräaika valituksen tekemiseksi kyseisestä tuomiosta yhteisöjen tuomioistuimeen päättyi.

36 ICI vastustaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustelua, jonka mukaan tiedoksiannetun ja julkaistun päätöksen pätevyysolettama voitaisiin tutkia vasta, kun kantaja on esittänyt sitä koskevia perusteluja. ICI:n mukaan se ei ole saanut käytettäväkseen polypropeenipäätöksen tekemisen yksityiskohtia koskevien perustelujensa tueksi välttämättömiä asiakirjoja. Näin ollen olisi kohtuutonta ja yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteiden vastaista estää päätöksen riitauttaminen, koska niillä, joihin päätös vaikutti, ei ollut käytettävissään tarvittavia tietoja sen riitauttamiseksi ajallaan.

37 ICI tuo esiin, että sikäli kuin se oli tosiasiallisesti velvollinen esittämään riittävää näyttöä sen osoittamiseksi, että komissio oli menetellyt lainvastaisesti, se on selvästi täyttänyt tämän velvoitteen. Tältä osin komission nimenomaisen lausunnon, jonka mukaan säädettyjä menettelyjä ei ollut noudatettu, olisi pitänyt riittää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi pitänyt tämän tunnustuksen vuoksi hylätä ICI:n esittämää vaatimusta suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta. Koska komissio yritti PVC-tapauksissa puolustaa käytäntöään, ICI:n mukaan voidaan perustellusti epäillä, että komissio menetteli samalla tavoin aikaisemman polypropeenipäätöksen tekemisen aikana.

38 ICI myöntää, ettei se ole kyennyt esittämään todisteita, jotka osoittaisivat komission muuttaneen polypropeenipäätöksen sanamuotoa sen tekemisen jälkeen. ICI täsmentää kuitenkin, että sille toimitetusta päätöstekstistä ei ilmennyt, että sitä olisi saatettu muuttaa myöhemmin, ja että selvitysaineiston puuttuminen selittyy komission ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asenteella, jonka vuoksi kantajalla ei ollut mahdollisuutta tehdä asianmukaisia vertailuja. ICI:n mukaan selvityksen puuttumisen polypropeenipäätökseen tehdyistä muutoksista ei olisi kuitenkaan pitänyt estää suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevan vaatimuksen hyväksymistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kun komissio itse hyväksyi kaikkein vakavimman lainvastaisuuden eli tiedoksiannon laiminlyönnin.

39 ICI:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi yhteisön oikeutta eikä noudattanut omia menettelysääntöjään siltä osin kuin se piti virheellisesti polypropeenipäätöstä pätevänä vakuuttavien vastakkaisten todisteiden olemas-

saolosta huolimatta; siten se laiminlöi velvoitteensa kumota kyseinen päätös; lisäksi se virheellisesti kieltäytyi lykkäämästä asian käsittelyä, aloittamasta uudelleen suullista käsittelyä ja määräämästä tarpeellisista prosessinjohto- ja selvittämistoimista; näin ollen se ei noudattanut laillista velvoitettaan ottaa omaaloitteisesti huomioon seikkoja, joihin viitataan ICI:n 4.3.1992 päivätyssä hakemuksessa; lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin liioitteli sitä, missä määrin kantajan oli esitettävä näyttöä, jotta sen esittämä seikka ratkaistaisiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kun otetaan huomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käytettävissä olleet mitä vakuuttavimmat selvitykset.

40 DSM esittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävissä muissa asioissa on ilmennyt uusia vaiheita. Nämä seikat vahvistavat sen, että komission on näytettävä toteen, että se on noudattanut itse vahvistamiaan olennaisia menettelysääntöjä, ja sen, että saadakseen tältä osin selvyyden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on viran puolesta tai asianosaisen vaatimuksesta määrättävä selvittämistoimista tarkistaakseen merkitykselliset asiakirjaselvitykset. Asiassa T-30/91, Solvay vastaan komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1775) ja asiassa T-36/91, ICI vastaan komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1847) (jäljempänä soodakarbonaattitapaukset) komissio väitti, että ICI:n näissä tapauksissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion jälkeen toimittama lisäys vastauskirjelmään ei sisältänyt selvitystä siitä, että komissio olisi rikkonut työjärjestyksensä määräyksiä, ja että ICI:n esittämä pyyntö selvittämistoimien määräämisestä oli uusi peruste. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kuitenkin esittänyt kysymyksiä komissiolle ja ICI:lle yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamasta tuomiosta tehtävistä johtopäätöksistä ja kysynyt komissiolta, pystyikö se yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion 32 kohta huomioon ottaen esittämään riidanalaisten päätösten pöytäkirjat ja todistusvoimaiset tekstit. Muiden menettelyvaiheiden jälkeen komissio oli lopulta myöntänyt, että todistusvoimaisina esitetyt asiakirjat olivat sellaisia vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiakirjojen esittämistä koskevan kehotuksen jälkeen.

41 DSM:n mukaan myös ns. matalatiheyksinen polyetyleeni -tapauksissa (yhdistetyt asiat T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 ja T-112/89, BASF ym. v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-729; jäljempänä matalatiheyksinen polyetyleeni -tapaukset) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi komission toimittamaan riidanalaisen päätöksen oikeaksi todistetun jäljennöksen. Komissio myönsi, ettei sitä ollut saatettu todistusvoi-

maiseksi komission jäsenten kollegion kokouksessa, jossa tämä päätös tehtiin. DSM korostaa, että näin ollen komission toimien todistusvoimaiseksi saattamista koskevan menettelyn on täytynyt tapahtua maaliskuun 1992 jälkeen. Tästä seuraa, että saman virheen eli sen, että päätöstä ei ole saatettu todistusvoimaiseksi, täytyy koskea myös polypropeenipäätöstä.

42 DSM toteaa lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt samanlaisia perusteluja kuin polypropeenitapauksissa asiassa T-34/92, Fiatagri ja New Holland Ford vastaan komissio, 27.10.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-905, 24—27 kohta) ja asiassa T-35/92, Deere vastaan komissio, 27.10.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-957, 28—31 kohta), kun se on hylännyt kantajien kanneperusteet sen vuoksi, että kantajat eivät olleet esittäneet vähäisintäkään selvitystä, joka asettaisi kyseenalaiseksi niiden riitauttamaa päätöstä koskevan pätevyysolettaman. Asiassa T-43/92, Dunlop Slazenger vastaan komissio, 7.7.1994 annetussa tuomiossa (Kok. 1994, s. II-441) kantajan väitteet hylättiin sillä perusteella, että päätös oli tehty ja annettu tiedoksi komission työjärjestyksen mukaisesti. Yhdessäkään näistä tapauksista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole hylännyt kantajien väitteitä, joiden mukaan riidanalaisen toimen hyväksymiseen liittyy virheitä sillä perusteella, että menettelysääntöjä ei ole noudatettu.

43 Ainoat poikkeukset ilmenevät edellä mainitussa asiassa BASF vastaan komissio annetusta määräyksestä ja asiassa T-8/89 REV, DSM vastaan komissio, 4.11.1992 annetusta määräyksestä (Kok. 1992, s. II-2399); kantajat eivät kuitenkaan edes näissä asioissa vedonneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamaan tuomioon uutena tosiseikkana, vaan muihin seikkoihin. Asiassa C-195/91 P, Bayer vastaan komissio, 15.12.1994 annetussa tuomiossa (Kok. 1994, s. I-5619) yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi väitteen siitä, että komissio olisi rikkonut oman työjärjestyksensä määräyksiä, koska väitettä ei ollut esitetty pätevästi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Sitä vastoin polypropeenimenettelyssä sama väite esitettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja hylättiin sillä perusteella, ettei sille ollut riittävää selvitystä.

44 DSM katsoo, että komission nyt esillä olevassa asiassa esittämä puolustus perustuu sellaisiin menettelyä koskeviin väitteisiin, joilla ei ole merkitystä, kun otetaan huomioon lähinnä todistustaakkakysymystä koskevan valituksenalaisen tuomion sisältö. DSM:n mukaan, jos komissio ei polypropeenitapauksissa esitä

itse selvitystä noudatetun menettelyn lainmukaisuudesta, se johtuu siitä, että se ei pysty näyttämään, että se olisi noudattanut omaa työjärjestystään.

45 Komissio esittää, että toimen mitättömyyttä koskeva kysymys ei ole enää ajankohtainen yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion jälkeen, joten valituksen on tästä lähtien rajoituttava siihen, olisiko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitänyt kumota polypropeenipäätös. Tästä seuraa komission mukaan lisäksi, että asianosaisten tehtävänä on esittää ratkaisevat todisteet väitetyistä virheistä ja että ne on esitettävä ajoissa eli kanteessa, paitsi jos kyseiset seikat ilmenevät menettelyn aikana.

46 Komission mukaan ICI arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se ei ole noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamaa tuomiota siten, että se olisi yleisesti sovellettava. Kuitenkin PVC-tapauksissa — polypropeenitapauksista poiketen — tietyt asianosaiset esittivät kannevaiheessa menettelyn aikana ilmenneitä epäyhdenmukaisuuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo vahvistanut tällaisen arvioinnin edellä mainituissa asioissa Fiatagri ja New Holland Ford vastaan komissio ja Deere vastaan komissio antamissaan tuomioissa.

47 Komissio katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion valossa myöskään nyt esillä olevassa asiassa ei ole kumoamisperustetta. Valituksenalaiseen tuomioon johtaneessa menettelyssä valittaja ei ollut täyttänyt yhtäkään niistä menettelyvaatimuksista, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mainitsi kyseisessä tuomiossa ja jotka yhteisöjen tuomioistuin vahvisti PVC-tapauksissa antamassaan tuomiossa. Väitetyt epäyhdenmukaisuudet ovat pakostikin olleet olemassa huhtikuussa 1986, joten valittajan olisi pitänyt vedota niihin alusta alkaen eikä myöhemmin. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 62 artiklassa ei sitä nimenomaisesti täsmennetäkään, suullisen käsittelyn uudelleen aloittaminen, aivan kuten tuomion purkaminenkin, riippuu uuden ja ratkaisevan tosiseikan ilmenemisestä, sillä muutoin kyseisen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohta menettäisi merkityksensä. Valittaja väittää tosin, ettei se vetoa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamaan tuomioon vaan komission ilmoituksiin, jotka se on esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidetyssä PVC-tapausten istunnossa marraskuussa 1991. Kuitenkin se, että suullisen käsittelyn uudelleen

aloittamista koskeva vaatimus on esitetty vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion jälkeen, osoittaa, että valittaja vetoaa todellisuudessa tähän tuomioon uutena tosiseikkana ja että vaikka sillä olisi aihetta vedota näihin marras- ja joulukuun 1991 ilmoituksiin, uudelleen aloittamista koskeva vaatimus on esitetty liian myöhään.

48 Tämän jälkeen komissio toteaa, että uuden tosiseikan olemassaoloa koskeva kysymys on jo tutkittu edellä mainitussa asiassa DSM vastaan komissio annetussa määräyksessä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi siinä perustellusti, että erityisesti väitetyt tekstien epäyhdenmukaisuudet olivat olemassa jo vuonna 1986, ja ne olisi voitu tuoda tuolloin esiin. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antama tuomio ei voi olla uusi tosiseikka, koska tuomio ei ole tosiseikka vaan oikeuden soveltamista tuomioistuimen ja asianosaisten jo tuntemiin tosiseikkoihin. Samalla perusteella voitaisiin hylätä väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt aloittaa käsittely uudelleen.

49 Siltä osin kuin ICI arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on virheellisesti katsonut, ettei väitetystä menettelyvirheestä ole esitetty näyttöä, valitus on komission mukaan jätettävä osittain tutkimatta. ICI myöntää nimenomaisesti, ettei se ole koskaan esittänyt näyttöä polypropeenipäätökseen sen tekemisen jälkeen väitetyksi tehdyistä muutoksista. Tämän tunnustuksen vuoksi valituksenalaisen tuomion 401 kohtaa ei voida komission mukaan millään tavoin arvostella, eikä valitukseen sisälly tältä osin yhtäkään oikeudellista seikkaa.

50 Siltä osin kuin valituksessa arvostellaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta sen näytön osalta, joka liittyy virheisiin polypropeenipäätöksen hyväksymismenettelyssä, valitus ei ole perusteltu. Väitettäessä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia, liittyykö kyseiseen päätökseen mahdollisesti tällaisia virheitä, ei oteta huomioon yhteisön toimia koskevaa pätevyysolettamaa, jonka yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut PVC-tapauksissa antamassaan tuomiossa, ja sen väistämätöntä seurausta, jonka mukaan tällaisten väitteiden ja niitä tukevien todisteiden tutkimista voidaan ajatella ainoastaan siinä tapauksessa, että valittaja epäilee vakavasti menettelyn laillisuutta.

51 Vaikka valituksenalaisessa tuomiossa ei mainita nimenomaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa, se perustuu osittain siihen, että vaatimus suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta ja asian

selvittämistoimista oli esitetty liian myöhään ilman pätevää perustetta. Jos näytön esittäminen myöhäisessä vaiheessa on kiellettyä ilman erityistä perustetta, sitä vähemmän voidaan hyväksyä se, että asianosainen pyytää myöhäisessä vaiheessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään asian selvittämistoimista sellaisten todisteiden hankkimiseksi, joita asianosainen ei kykene esittämään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei voida väittää asettaneen näytölle liian korkeita vaatimuksia, koska PVC-tapauksissa tällaiset vaatimukset todellisuudessa täytettiin.

52 Komissio toteaa DSM:n väitteistä, että niihin sisältyy korjaamaton virhe, koska niissä ei oteta huomioon PVC-tapausten ja nyt esillä olevan asian eroja ja koska ne perustuvat siihen, että yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antama tuomio on ymmärretty väärin.

53 Lisäksi komissio pysyy kannassaan, jonka mukaan soodakarbonaattitapauksissa kantajat eivät olleet esittäneet riittävästi todisteita perustellakseen sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi vaadittava komissiota esittämään asiakirjoja. Joka tapauksessa sekä kyseisissä tapauksissa että matalatiheyksinen polyetyleeni -tapauksissa, joihin DSM myös vetoaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ratkaissut käsiteltäväkseen saatetun asian sen erityiset olosuhteet huomioon ottaen. Polypropeenimenettelyssä polypropeenipäätöksen väitetyt puutteellisuudet olisi voitu ilmoittaa jo vuodesta 1986 alkaen, mutta kukaan ei sitä tehnyt.

54 Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainituissa asioissa Fiatagri ja New Holland Ford vastaan komissio ja Deere vastaan komissio antamissaan tuomioissa hylännyt kantajien ajoissa esittämät väitteet sillä perusteella, että väitteitä ei ollut näytetty toteen, sama ratkaisu soveltuu komission mukaan sitä suuremmalla syyllä nyt esillä olevaan asiaan, jossa polypropeenipäätöksen muotovirheitä koskevat väitteet on esitetty liian myöhään ja ilman todisteita.

55 ICI:n esittämät valitusperusteet on tutkittava yhdessä. Yhteisön oikeuden rikkomista koskeva ICI:n valitusperuste koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuin on rikkonut yhteisön oikeutta kieltäytyessään aloittamasta suullista käsittelyä uudelleen ja määräämästä selvittämistoimia, ja on siis päällekkäinen menettelyvirheitä koskevan valitusperusteen kanssa.

56 Tästä seuraa, että on tarkistettava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kieltäytyessään aloittamasta uudelleen suullista käsittelyä tehnyt menettelyvirheitä.

57 Tältä osin on huomattava, että EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan (josta on tullut EY 225 artikla) ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutoksenhaku voi perustua vain oikeussääntöjen rikkomiseen eikä tosiseikkoja koskeviin kysymyksiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi sille esitetystä näytöstä ei — todistusaineiston vääristämistapausta lukuun ottamatta — ole oikeuskysymys, joka sellaisenaan voitaisiin saattaa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi (ks. mm. asia C-53/92 P, Hilti v. komissio, tuomio 2.3.1994, Kok. 1994, s. I-667, 10 ja 42 kohta).

58 Tästä seuraa, että mikäli valittajan väitteet koskisivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevan vaatimuksen yhteydessä esitetystä selvityksestä, niitä ei voitaisi tutkia valituksen yhteydessä.

59 Sitä vastoin yhteisöjen tuomioistuimen on tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt oikeudellisen virheen kieltäytyessään aloittamasta suullista käsittelyä uudelleen ja määräämästä asian selvittämistoimista, joita valittaja oli pyytänyt.

60 Selvittämistoimia koskevan pyynnön osalta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti (ks. mm. asia 77/70, Prelle v. komissio, tuomio 16.6.1971, Kok. 1971, s. 561, 7 kohta ja asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 53 kohta) tällainen suullisen käsittelyn päät-

tymisen jälkeen esitetty pyyntö voidaan hyväksyä vain silloin, kun se koskee tosiseikkoja, joiden vaikutus voi olla riidan lopputuloksen kannalta ratkaiseva, ja kun pyynnön esittäjä ei ole voinut vedota näihin seikkoihin ennen suullisen käsittelyn päättämistä.

61 Sama ratkaisu soveltuu suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevaan vaatimukseen. On totta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 62 artiklan perusteella tällä tuomioistuimella on asiassa harkintavaltaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on kuitenkin hyväksyttävä vaatimus ainoastaan, jos asianosainen vetoaa tosiseikkoihin, joilla voi olla ratkaiseva merkitys ja joihin tämä ei ole voinut vedota ennen suullisen käsittelyn päättämistä.

62 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ja selvittämistoimia koskeva vaatimus perustui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antamaan tuomioon sekä komission asiamiesten ilmoituksiin PVC-tapauksissa pidetyssä istunnossa tai kyseisen tuomion julistamisen jälkeen pidetyssä lehdistötilaisuudessa.

63 Tältä osin on todettava, että komission oletetusta käytännöstä esitettyjä yleisluonteisia toteamuksia, jotka perustuvat muissa asioissa annettuun tuomioon tai muissa menettelyissä esitettyihin ilmoituksiin, ei voida sinänsä pitää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävän asian lopputuloksen kannalta ratkaisevina.

64 Toisaalta on huomattava, että valittajalla oli mahdollisuus jo kannekirjelmässään esittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle ainakin vähimmäismäärä selvitystä siitä, että prosessinjohtotoimet ja asian selvittämistoimet ovat asian käsittelyn kannalta tarpeellisia, jotta voidaan osoittaa, että polypropeenipäätöstä oli muutettu sen jälkeen, kun komission jäsenten kollegio oli hyväksynyt sen, kuten tietyt kantajat PVC-tapauksissa tekivätkin (ks. vastaavasti asia C-185/95 P,

Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 93 ja 94 kohta).

65 Toisin kuin ICI väittää, edellä mainitussa asiassa BASF ym. vastaan komissio annettuun määräykseen vedoten, se että tosiseikat, joiden perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi saattanut määrätä selvittämistoimia, esitettiin myöhään, on lisäperuste ICI:n vaatimuksen hylkäämiselle ilman, että se olisi ristiriidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa esittämien perustelujen kanssa.

66 Lisäksi on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole ollut velvollisuutta määrätä suullista käsittelyä aloitettavaksi uudelleen sillä perusteella, että sillä on väitetty olevan velvollisuus tutkia viran puolesta polypropeenipäätöksen hyväksymismenettelyn lainmukaisuutta koskevat perusteet. Tällainen velvollisuus perusteiden tutkimiseen viran puolesta voi olla olemassa ainoastaan asiakirja-aineistoon liitettyjen tosiseikkoja koskevien selvitysten perusteella.

67 Näin ollen on katsottava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä kieltäytyessään aloittamasta suullista käsittelyä uudelleen ja määräämästä asian selvittämistoimista.

68 Kun otetaan huomioon ICI:n esittämät väitteet polypropeenipäätökseen liittyvistä lainvastaisuuksista ja DSM:n kanta, jonka mukaan tästä seuraa, että kyseinen päätös on oikeudellisesti mitätön, on vielä tarkistettava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitessaan toimen mitättömyyden toteamisen edellytyksiä rikkonut yhteisön oikeutta.

69 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen PVC-tapauksissa antaman tuomion 48—50 kohdasta ilmenee, että yhteisön toimielinten säädöksiä koskee periaatteessa laillisuusolettama, ja niiden mahdollisista lainvastaisuuk-

sista huolimatta niillä on näin ollen oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole kumottu tai peruutettu.

70 Poikkeuksen tähän periaatteeseen muodostavat kuitenkin säädökset, joihin liittyvä lainvastaisuus on niin ilmeinen, ettei sitä voida mitenkään hyväksyä yhteisön oikeusjärjestyksessä. Sellaisilla säädöksillä ei voida katsoa olevan minkäänlaista, edes väliaikaista oikeusvaikutusta, ja niitä on siis pidettävä oikeudellisesti mitättöminä. Poikkeuksen tarkoituksena on säilyttää kahden sellaisen perustavanlaatuisen mutta joskus vastakkaisen vaatimuksen välinen tasapaino, jotka oikeusjärjestyksen on täytettävä — tällaisia vaatimuksia ovat oikeussuhteiden vakaus sekä legaliteettiperiaatteen kunnioittaminen.

71 Koska yhteisön toimielinten säädöksen mitättömäksi julistamisen seuraukset ovat vakavia, on selvää, että oikeusvarmuussyistä tällainen toteamus voidaan tehdä ainoastaan täysin poikkeuksellisissa tilanteissa.

72 Kuten PVC-tapauksissa, riippumatta siitä, tarkastellaanko niitä lainvastaisuuksia, joihin ICI on vedonnut ja jotka koskevat polypropeenipäätöksen hyväksymismenettelyä, erikseen vai yhdessä, ne eivät myöskään vaikuta niin ilmeisiltä, että mainittua päätöstä olisi pidettävä oikeudellisesti mitättömänä.

73 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole rikkonut yhteisön oikeutta toimen mitättömyyden toteamista koskevien edellytysten osalta.

74 Edellä esitetystä seuraa, että valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

75 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska ICI on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. DSM vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Imperial Chemical Industries plc (ICI) velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) **DSM NV vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Kapteyn Hirsch Mancini

Murray Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä heinäkuuta 1999.

R. Grass

kirjaaja

P. J. G. Kapteyn

kuudennen jaoston puheenjohtaja